

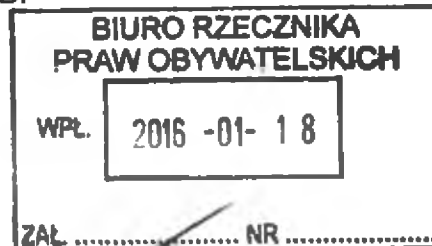
RPW/2695/2016 P
Data: 2016-01-18

MINISTER EDUKACJI NARODOWEJ

Warszawa 15 stycznia 2016 r.

DWST-WOOS.4020.33.2015.BP

Szanowny Pan

Adam Bodnar

Rzecznik Praw Obywatelskich

Al. Solidarności 77

00-090 Warszawa

Szanowny Panie Rzeczniku,

podziela Pana zaniepokojenie, wyrażone w piśmie z dnia 1 grudnia 2015 r. (znak pisma: VII.7037.38.2014.AL) dotyczącym zagrożenia jakie niosłoby upowszechnienie zastępowania przez gminy lub powiaty samorządowych szkół szkołami prowadzonymi przez osoby prawne inne niż jednostki samorządu terytorialnego lub osoby fizyczne.

W ostatnich latach niektóre jednostki samorządu terytorialnego likwidowały prowadzone przez siebie szkoły, jednocześnie włączając do sieci szkół publiczne jednostki oświatowe prowadzone przez inne podmioty lub zgadzając się na funkcjonowanie niepublicznych szkół utworzonych w miejsce zlikwidowanych szkół samorządowych. Działania takie skutkowały dla jednostek samorządu terytorialnego obniżeniem kosztów prowadzenia szkół publicznych, głównie z powodu zmiany sposobu zatrudniania nauczycieli. Na zjawisko to zwróciła uwagę Najwyższa Izba Kontroli omawiając wyniki kontroli *Wpływ likwidacji szkół publicznych na warunki realizacji zadań oświatowych gmin* (KNO-4101-04-00/2013 P/13/069).

Obecnie zapobieganie wyżej opisanym działaniom jest utrudnione w związku ze zrezygowaniem w 2009 r. z wpływu organów nadzoru pedagogicznego na zmiany dokonywane w sieciach szkół publicznych, w tym na likwidacje i przekształcenia szkół oraz na powstawanie szkół publicznych prowadzonych przez podmioty inne niż jednostki samorządu terytorialnego¹.

Aby zapobiec nieracjonalnym, w omawianym zakresie, działaniom jednostek samorządu terytorialnego przygotowano, w porozumieniu z Ministerstwem Edukacji Narodowej, poselski projekt ustawy zmieniającej ustawę o systemie oświaty. Jednym z założeń ustawy z dnia 29 grudnia 2015 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2016 r., poz. 35) jest wzmocnienie roli kuratora oświaty w kształtowaniu sieci szkół i przedszkoli.

Znajdujące się ww. ustawie przepisy mają na celu między innymi przywrócić obowiązek uzyskiwania pozytywnej opinii kuratora oświaty w przypadku zamiaru zmiany planu sieci szkół, likwidacji lub przekształcenia szkoły prowadzonej przez jednostkę samorządu terytorialnego lub zamiaru utworzenia publicznej szkoły przez podmiot inny niż jednostka samorządu terytorialnego². Ustawa, w części dotyczącej omówionych powyżej kompetencji kuratora oświaty, wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia, tj. 23 stycznia 2016 r.

Po wejściu w życie wyżej opisanych zmian kurator oświaty będzie miał realny wpływ na realizację obowiązkowego zadania własnego samorządów, związanego z prowadzeniem publicznych przedszkoli, szkół i placówek.

Odrębną kwestią jest stosowanie, wprowadzonych w 2009 r., przepisów art. 5 ust. 5g ustawy o systemie oświaty³. Przepisy te zawierają rozwiązanie, którego celem było przeciwdziałanie likwidacji małych szkół. Omawiane regulacje

¹ Zmiany w ustawie o systemie oświaty wprowadzone ustawą z dnia 19 marca 2009 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. 2009 nr 56 poz. 458 z późn. zm.)

² Ustawa wprowadza zmiany w art. 14a, art. 17, art. 58 i 59 ustawy o systemie oświaty.

³ Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.)

dopuszczają możliwość przekazania przez jednostkę samorządu terytorialnego innej osobie prawnej lub osobie fizycznej jedynie szkoły, do której uczęszcza nie więcej niż 70 uczniów. Przekazanie to jest możliwe po uzyskaniu, wiążącej dla samorządu, pozytywnej opinii kuratora oświaty i następuje na podstawie umowy.

Szkoła przekazana w trybie art. 5 ust. 5g ustawy o systemie oświaty pozostaje ogólnodostępną, bezpłatną dla ucznia szkołą publiczną. Przekazanie szkoły nie powoduje jej likwidacji, ani zupełnej utraty wpływu samorządu na nią; szkoła jest dotowana przez jednostkę samorządu terytorialnego i może zachować wcześniej ustalony dla niej obwód. Ponadto, jednostka samorządu terytorialnego zachowuje prawo kontroli przestrzegania warunków, na jakich szkoła została przekazana. Organ, który przejął szkołę, nie może jej zlikwidować, a jedynie może zrezygnować z dalszego jej prowadzenia - wówczas szkoła jest ponownie przejmowana przez samorząd i dalej przez niego prowadzona.

Jak wynika z informacji uzyskanych od kuratorów oświaty większość jednostek oświatowych przekazanych w ww. trybie to szkoły podstawowe (od kwietnia 2009 r. do września 2015 r. przekazano 234 szkoły podstawowe, 9 gimnazjów, 2 szkoły ponadgimnazjalne i 25 placówek wychowania przedszkolnego). Stanowią one ok. 1,73% wszystkich szkół podstawowych funkcjonujących w polskim systemie oświaty.

W roku 2013 jedna z gmin przekazała w trybie art. 5 ust. 5g ustawy o systemie oświaty jedyną szkołę dla której była organem prowadzącym. Pociągnięto to za sobą wiele wątpliwości związanych ze stosowaniem ww. przepisu. Przekazanie szkoły na podstawie art. 5 ust. 5g ustawy o systemie oświaty dotyczy zawsze pojedynczej szkoły. Ustawodawca nie zastrzegł w ustawie o systemie oświaty, że ww. przepis nie może zostać zastosowany do wszystkich małych szkół (do 70 uczniów) prowadzonych przez gminę. Może zatem się zdarzyć, że ze względu na to, że wszystkie szkoły prowadzone przez jednostkę samorządu terytorialnego liczą nie więcej niż 70 uczniów, zostaną

(każda odrębnie) przekazane na podstawie art. 5 ust. 5g ustawy o systemie oświaty innemu organowi prowadzącemu.

W związku z tym, że takie zastosowanie przepisów ustawy o systemie oświaty, może utrudniać właściwe i pełne wykonywanie przez gminy ich obowiązkowego zadania związanego z prowadzeniem szkół i przedszkoli, Ministerstwo Edukacji Narodowej przygotowując nowelizację ustawy o systemie oświaty rozważy zmianę przepisów art. 5 ust. 5g-5r ustawy o systemie oświaty.

Z wyrazami szacunku,

Anna Zalcwaska